

הסיפור
שליסיפור מעורך השראה
לשולחן השבתיאווש?
שלא מדעת!

הרב יעקב יוסף אוירבך

הוריי נפטרו בגיל צעיר יחסית, וגדלתי אצל דודי, הרב שלמה זלמן אוירבך, הפוסק הנודע וראש ישיבת קול תורה. כמה שנים לאחר חתונתי התמנתי לרבה של רמת חן, שהפכה בהמשך לשכונה של העיר רמת גן.

בשנת תשל"א (1971), הוזמנתי לחתונה בארצות הברית, ומארחי, יהודי אמיד משכונת קווינס, שאל אותי, "הרב אוירבך, מה תרצה לראות באמריקה?" עניתי שהייתי רוצה לנצל את ביקורי כדי לפגוש את גדולי התורה בארצות הברית, ומאחר שהוא היה בעל קשרים טובים בחצרות הרבנים, הוא סייע לי בכך. הפגישה הראשונה שקבע עבורי הייתה אצל הרבי מליובאוויטש.

מחוץ לחדרו של הרבי, הכנתי את עצמי נפשית לקראת הכניסה לקודש פנימה, וכאשר נכנסתי לחדר ממש רעדתי. הרבי הזמין אותי לשבת, ושאל אותי לשמי. הצגתי את עצמי, והרבי שאל, "האם לאביך קראו אליעזר?" אחרי שאישרתי את הדבר, שאל הרבי, "האם אתה יודע שאביך היה אצלי?" השבתי בחיוב, וסיפרתי לרבי שגם אני זוכר את היחידות של אבי אצל הרבי, שהתקיימה בשנת תשי"ב (1952). הייתי אז בגיל בר מצווה, ואחרי שחזר מארצות הברית, סיפר לנו אבא על היחידות ועל התפעלותו מהעיניים של הרבי ומהמבט שחודר אל תוך נימי הנפש.

נדהמתי כיצד אחרי כמעט עשרים שנה מאותו ביקור, שבמהלכן בוודאי עברו אצלו אלפים רבים, הרבי עדיין זכר את אבי בשמו. מצד שני, זה לא פלא עבור מי שלומד ומכיר את השיחות של הרבי ורואה את הבקיאיות הנפלאה שלו בכל תחומי התורה - במקרא, בתלמוד, בהלכה ובאגדה.

בהמשך שאל אותי הרבי לעיסוקי, וסיפרתי שאני רב ברמת חן. "ברמת חן יש הרי בית ספר תיכון גדול, בליך?" אמר הרבי. תיכון בליך מפורסם ברמת הלימודים הגבוהה ובהישגים המצוינים של תלמידיו, שרבים מהם

משתלבים בהמשך בעמדות בכירות במשק ובהנהגה בישראל. עם זאת, התפלאתי שהרבי, שיושב בניו יורק, מכיר את בית הספר.

"ואיזו פעילות יש לך בבית הספר?", התעניין הרבי. סיפרתי לרבי שבמסגרת "שעת מחנך" אני נכנס לכיתות ומשוחח עם התלמידים בנושאי יהדות ועונה על שאלותיהם.

"זה לא מספיק", אמר. "בשעה הזו אתה צריך לחקוק בליבם את האמונה בה' ובתורתו, ולהפקיע את הדעות הכוזבות שאליהן הם נחשפים שם בכל יום".

"אבל רבי, איך עושים זאת?", שאלתי. שיתפתי אותו בקשיים שחוויתי לאחרונה בבית הספר. הוזמנתי להשתתף במעין סימפוזיון שנערך עבור כלל הכיתות הגבוהות, במסגרתו שאלו אותי תלמידים שאלות נוקבות בנושאי יהדות. נשאלתי, למשל, לגבי מקומה של האישה ביהדות, ומדוע לפי התורה הגבר שולט על האישה, כמו שכתוב: "והוא ימשול בך". באותו סימפוזיון השתתפה

«

מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1700 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

מעניין לציין, שלאחר חזרתי ארצה, סיפרתי לדודי בפרוטרוט על כל המפגש עם הרבי. כשהזכרתי את מה שאמר עליו הרבי - שהוא יודע שאינו שייך לפוליטיקה ושעמדותיו ההלכתיות נטולות שיקולים זרים - ראיתי שהנהגן קלות בראשו. הוא לא העלה על דעתו עד כמה הרבי מכיר אותו. אני יודע שלדודי הייתה הערכה גדולה לרבי. בכמה הזדמנויות הוא נתן לי קונטרסים ושיחות של הרבי, ואמר לי, "כדאי לך ללמוד את זה. תהיה לך מכך תועלת". סיפרתי לו עד כמה התפעלתי מהפגישה עם הרבי, והוא נענה לי בראשו, כאומר, "אכן, זכית".

לקראת סיום הפגישה התעניין הרבי במשפחתי, "כמה ילדים יש לך? איך אתה מסתדר בנוגע לפרנסה?" שוחחנו עוד קצת בדברי תורה, ואז נפרדתי ממנו לשלום. יצאתי בהתפעלות גדולה מאותה יחידות, מהבקיאות של הרבי וההבנה שגילה בנוגע לכל מה שקורה בארץ ישראל בתחום החינוך, הרבנות ועוד. הוא הותיר בי רושם בל יתואר, שאותו איני שוכח עד היום הזה.

הרב יעקב יוסף אוירבך, שכינה כרבה של שכונת רמת חן ברמת גן במשך קרוב ליובל שנים, רואיין בביתו בחודש אלול תשע"ה (2015). כחודשיים לפני פטירתו.

גם חברת הכנסת שולמית אלוני, שתשובתיי כנראה לא מצאו חן בעיניה, והיא התרעמה על כך שבכלל נותנים לרבנים גישה לבתי הספר. היא מיהרה להגיש על כך שאילתה בכנסת, ובעקבות כך נסגרה בפניי הדלת. בהמשך הצלחתי לחזור, אך כוחי שם כבר נחלש.

הרבי האזין ברוב קשב לסיפור, אך תגובתו הייתה, "אל תוותר. חייבים לנסות שוב ושוב, ולא להתייאש!" הרבי ציטט את המונח התלמודי המפורסם, המתייחס במקורו לדיני אבידה - "יאוש שלא מדעת", ונתן לו פרשנות מקורית: היאוש מנוגד לדעת; אין לו מקום על פי השכל וההיגיון. "אתה מצידך תמשיך לעשות את מה שאתה יכול, ואל תיפול ברוחך!", עודד אותי הרבי.

בשלב מסוים של השיחה, הניח הרבי את ידו על כתפי, ואמר, "רציתי לשאול, האם היית מעורב במחלוקת שיש היום בין הרבנים בארץ ישראל?" באותם ימים, סערה הארץ סביב כמה סוגיות הלכתיות חמורות שנויות במחלוקת בנושאי אישות, גרות וממזרות. היו רבנים ודיינים שביקשו להקל, ולעומתם התייצבו פוסקים, בעיקר מהמגזר החרדי, שנטו להחמיר.

לפני שנכנסתי אל הרבי גמלה החלטה בליבי שאדון עם הרבי על כל נושא, אבל לנושא המחלוקת הזו לא אכנס. הרגשתי כאילו הרבי הבין איכשהו שאני לא מעוניין לדבר על כך, אך מבט עיניו פתח את סגור ליבי, ולמרות החלטתי, לא יכולתי שלא לענות לו. זו הייתה תחושה שקשה לתאר, ולמרות שחלפו שנים רבות מאז, כשאני נזכר בכך אני מתרגש עד דמעות. זה היה מעמד שאני לא יכול לשכוח.

הרבי הוסיף וחיידד את שאלתו: "אני יודע שיש בארץ ישראל גם רבנים שמעורבים בפוליטיקה, ולכן יש להתייחס אל פסקי ההלכה שלהם בהסתייגות, שהרי ייתכן שמעורבים בהם שיקולים פוליטיים. אבל אני יודע שדודך, הרב שלמה זלמן, לא שייך לפוליטיקה. לכן מעניין אותי לדעת מה עמדתו בסוגייה זו".

סיפרתי לרבי שהייתי מקורב מאוד לאחד הרבנים שהיה אז בליבת המחלוקת, ובעקבות כל הסערה פניתי אל דודי כדי לשמוע את חוות דעתו. הוא סיפר לי על היכרותו האישית עם אותו רב עוד מימי נעוריו - שניהם נחשבו לעילויים, ואף למדו בחברותא. "בדעות ההלכתיות שלו מעורבות שאיפות אישיות ומחשבות אינטרסנטיות", אמר נחרצות. כאשר הוספתי לשאול בנושא סירב להרחיב. "מה שהייתי חייב לומר לך, אמרתי. מכאן ואילך זה לשון הרע, ואינני רוצה לדבר עוד".

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויובל שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשמ"ח (1988) — לאחר תפילת ערבית ביום האחרון של ה"שבעה" על פטירת רעייתו, הרבנית חיה מושקא, מסר הרבי מאה דולר לטובת התוועדות חסידית שביקש שיערכו לעילוי נשמתה בו במקום - בבית הרבי והרבנית. הרבי עלה לקומה השנייה, ובקומה הראשונה סודרו שולחנות, וזקני החסידים התיישבו להתוועד באווירת חרדת קודש, כאשר סביבם מצטופפים בחדר הלא גדול מאות חסידים. מידי כמה דקות יצא חלק מהקהל מצידו האחורי של הבית, כדי לפנות מקום להמונים שנהרו אל בית הרבי. המשתתפים העידו שהתוועדות מאוד לא שגרתית זו, הייתה חוויה חסידית פנימית מיוחדת. כ"ח בשבט

< תשכ"א (1961) — במכתב לרב שלום ריבקין מסיאטל, וושינגטון, הביע הרבי לראשונה את התנגדותו לציור הלוחות כשהם מעוגלים מלמעלה. "מעולם נפלאתי על זה", מעיר הרבי בשולי מכתבו, "שהרי מלשון הש"ס משמע שהיו מעוקבים [- מרובעים]". כעבור כעשרים שנה התייחס הרבי בהרחבה לטעות נפוצה זו כמה פעמים במהלך התוועדות, וקרא להקפיד שלוחות הברית יצוירו מרובעים מלמעלה.¹ כ"ט בשבט